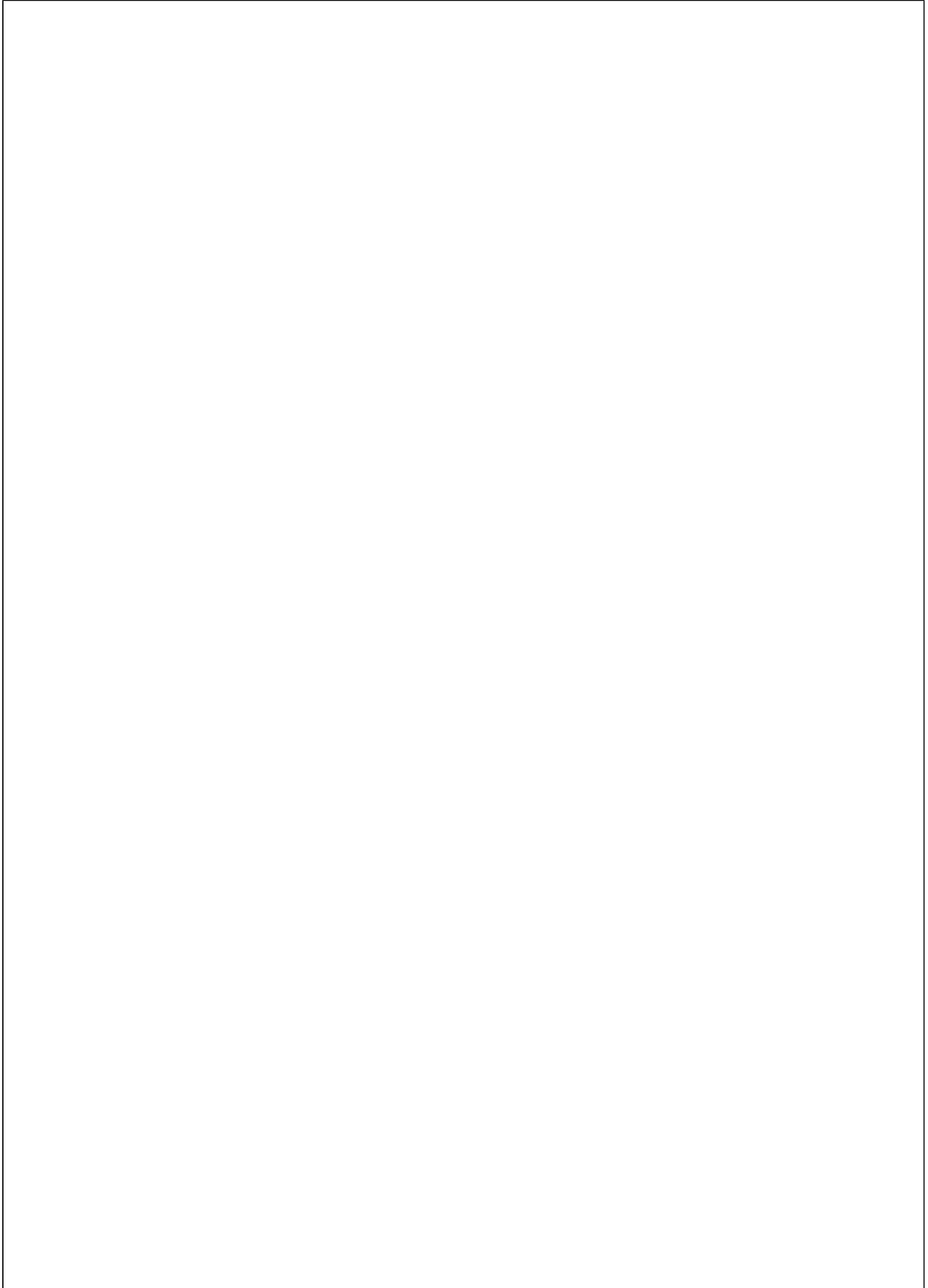

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/227840,Marek-Galezowski-Stanislaw-Mierzwa-Niezlomny-ludowiec.htm>

1

27.02.2026, 07:41

Marek Gałęzowski: Stanisław Mierzwa. Niezlomny ludowiec

W jednym z najgłośniejszych powojennych procesów opozycji antykomunistycznej, rozpoczętym 11 sierpnia 1947 r. w Krakowie, na ławie oskarżonych zasiadł Stanisław Mierzwa, adwokat, wybitny ludowiec, czołowy działacz Polskiego Państwa Podziemnego, zaledwie dwa lata wcześniej, po słynnym procesie szesnastu, zwolniony z sowieckiego więzienia. Zmarł 10 października 1985 r. w Krakowie i został pochowany w Wierchosławicach.

10.10

[Aparat bezpieczeństwa](#) [Represje](#) [Ruch ludowy](#) [Stanisław Mierzwa](#)

Urodził się 27 stycznia 1905 r. we wsi Biskupice Radłowskie (pow. brzeski, obecnie – tarnowski) w rodzinie chłopskiej. Egzamin maturalny zdał w tarnowskim Gimnazjum Klasycznym im. Hetmana Jana Tarnowskiego.

Wstąpił następnie do miejscowego Seminarium Duchownego, ale po dwóch latach zrezygnował, by zacząć studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, w 1934 r. uzyskując dyplom. W następnym roku rozpoczął aplikację adwokacką, którą prawdopodobnie ukończył już w czasie okupacji niemieckiej.

Od „Wici” do Rady Jedności Narodowej

Z ruchem ludowym związał się na studiach. Działał w Polskiej Akademickiej Młodzieży Ludowej i od 1930 r. w Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”. Rok później wstąpił do Stronnictwa Ludowego, już w 1935 r. wybrany do Naczelnego Komitetu Wykonawczego partii.

Uczestniczył w protestach przeciw uwięzieniu przez władze sanacyjne w twierdzy w Brześciu grupy byłych posłów opozycyjnych, później był jednym ze współorganizatorów strajku chłopskiego. Szykanowany za działalność opozycyjną, był kilkakrotnie zatrzymywany i więziony.

W czasie okupacji niemieckiej stał się jednym z twórców konspiracyjnego SL „Roch” w Małopolsce – początkowo jako przewodniczący zarządu wojewódzkiego SL, a od początku grudnia 1939 r. – Okręgowego Kierownictwa Ruchu Ludowego krypt. „Wola”. W październiku 1943 r. wszedł w skład Centralnego Komitetu Ruchu Ludowego SL, ale już wcześniej reprezentował w tym gremium okręg krakowski stronnictwa.

W CKRL podlegały mu m.in., Wydziały Prawny i Młodzieżowy, Ludowy Związek Kobiet i Związek Pracy Ludowej „Orka”. Był członkiem redakcji pisma SL „Myśl i Czyn”. Jako przedstawiciel ludowców zasiadał w krakowskim Międzypartyjnym Komitecie Politycznym, powstałym w styczniu 1940 r. i skupiającym przedstawicieli ugrupowań politycznych z Małopolski. We współpracy z Delegaturą Rządu organizował pomoc dla więźniów niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau.

To on przekazał również Tadeuszowi Chciukowi, emisariuszowi premiera rządu gen. Władysława Sikorskiego, poglądy Wincentego Witosa dotyczące polityki władz polskich na uchodźstwie oraz

postulowanych zmian politycznych w powojennej Polsce.

W lutym 1944 r. wskutek zagrożenia dekonspiracją po aresztowaniu komendanta okręgu krakowskiego AK płk. Józefa Spychalskiego Mierzwa wyjechał do Warszawy. Po utworzeniu w styczniu 1944 r. Rady Jedności Narodowej – substytutu podziemnego parlamentu – został jej członkiem. Aresztowany w końcu marca 1945 r. przez NKWD wraz z innymi przywódcami Polski Podziemnej, w procesie szesnastu został skazany na cztery miesiące więzienia.

[Czytaj artykuł Marka Gałęzowskiego *Stanisław Mierzwa. Niezłomny ludowiec* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Aparat bezpieczeństwa, Represje, Ruch ludowy

Biografie